МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»
(НЦ «МАНУ»)

Н А К А З

22.10.2026 Київ № 823

Про затвердження правил
проведення Всеукраїнського
учнівського турніру з правознавства
у 2026/2027 навчальному році

Відповідно до пункту 1 розділу IV Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2024 року № 1820 «Про затвердження Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 лютого 2025 року за № 187/43593, наказу Міністерства освіти і науки України від 19 листопада 2025 року №1523 «Про затвердження Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік (за основними напрямами позашкільної освіти) (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 15 липня 2026 року № 1191 «Про внесення змін до Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік (за основними напрямами позашкільної освіти)»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити правила проведення Всеукраїнського учнівського турніру з правознавства у 2026/2027 навчальному році, згідно з додатком.

2. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника директора з методичної роботи Анну ГРІТЧИНУ.

В. о. директора Василь ДУНЕЦЬ

Додаток
до наказу НЦ «МАНУ»
22.10.2026 № 823

ПРАВИЛА
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО УЧНІВСЬКОГО ТУРНІРУ З ПРАВОЗНАВСТВА
У 2026/2027 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

І. Загальні положення

1.1. Правила Всеукраїнського учнівського турніру з правознавства (далі – Правила) встановлюють порядок організації та проведення ІІ (фінального) етапу Всеукраїнського учнівського турніру з правознавства у 2026/2027 навчальному році (далі – Турнір).

1.2. Турнір проводиться відповідно до розділу IV Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2024 року № 1820 «Про затвердження Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 лютого 2025 року за № 187/43593 (далі – Положення), наказу Міністерства освіти і науки України від 19 листопада 2025 року № 1523 «Про затвердження Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік (за основними напрямами позашкільної освіти) (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 15 липня 2026 року № 1191 «Про внесення змін до Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік (за основними напрямами позашкільної освіти)» та цих Правил.

ІІ. Проведення Турніру

2.1. Турнір проводиться у 2 етапи:

І (перший) етап проводять на рівні областей та міста Києва;

ІІ (другий) етап — фінальний — на державному рівні.

У територіальних громадах, районах областей та міста Києва можуть бути проведені відбіркові тури до І етапу турнірів.

2.2. Завдання для проведення турнірів готують предметно-методичні комісії, склад яких формує та затверджує НЦ «МАНУ».

2.3. Учасники та кількісний склад команд учасників Турніру визначаються відповідно до пункту 5 розділу IV, пункту 8 розділу VIII та пункту 2 розділу XI Положення.

ІІІ. Регламент Турніру

3.1. Турнір складається із боїв – форм командного змагання, що передбачають почергові виступи учасників команд в ролях, визначених цими Правилами.

3.2. У межах Турніру проводяться:

чотири відбіркових бої;

півфінальний бій;

фінальний бій.

3.3. Для проведення відбіркових боїв проводиться жеребкування команд, за наслідками якого кожній команді присвоюється порядковий номер.

3.4. За наслідками відбіркових боїв визначаються команди, які братимуть участь у півфінальному бою.

До участі у півфінальному бою допускається не більше половини від загальної кількості команд.

Для проведення півфінального бою проводиться повторне жеребкування команд, що були допущені до півфіналу. За наслідками жеребкування кожній команді присвоюється порядковий номер для участі у півфіналі.

3.5. У фінальному бою беруть участь команди, що є переможцями у своїх групах.

IV. Правила проведення бою

4.1. Бій є формою командного змагання, в якому беруть участь 3 або 4 команди, що змагаються у групах, сформованих відповідно до цих Правил.

4.2. У кожному бою команди почергово виступають в ролях Доповідача, Опонента, Рецензента (у разі проведення трикомандного бою), або у ролях Доповідача, Опонента, Рецензента та Спостерігача (у разі проведення чотирикомандного бою).

Кожен бій складається із трьох чи чотирьох дій, відповідно до кількості команд, що беруть в ньому участь.

4.3. Перед початком бою проводиться жеребкування для визначення ролей команд у першій дії бою.

4.4. У кожному бою команди виступають в таких ролях:

4.4.1. У разі проведення трикомандного бою:

Команда	Дія		
	1	2	3
1	Д	Р	О
2	О	Д	Р
3	Р	О	Д

4.4.2. у разі проведення чотирикомандного бою:

Команда	Дія			
	1	2	3	4
1	Д	С	Р	О
2	О	Д	С	Р
3	Р	О	Д	С
4	С	Р	О	Д

Продовження додатка

У таблицях ролі команд скорочено позначені: Д – Доповідач, О – Опонент, Р – Рецензент, С – Спостерігач.

4.5. Виступи команд

4.5.1. Представник команди Доповідача у своїй доповіді висвітлює розв'язання поставленої проблеми (задачі), спираючись на наукові дослідження та правові джерела, аналізуючи наявні в правовій науці позиції з порушеного питання, та пропонуючи й аргументуючи власне бачення його вирішення. У доповіді можуть міститися посилання на правозастосовну практику, зокрема, судову практику національних, іноземних та міжнародних судів, висловлюватися критичні зауваження щодо стану правового регулювання відповідного питання та пропозиції щодо його удосконалення, аналізуватися законодавчі пропозиції, висновки наукового та експертного середовища щодо них, рекомендації міждержавних та неурядових міжнародних організацій, міжнародний досвід з відповідного питання. Доповідач є вільним у виборі структури доповіді та використовуваних для її складання джерел.

4.5.2. Представник команди Опонента висловлює критичні зауваження до доповіді Доповідача, вказує на позитивні та негативні риси доповіді, допущені помилки. Під час опонування у півфінальному та фінальному боях команда Опонента викладає власне бачення розв'язання проблеми з питання.

4.5.3. Представник команди Рецензента стисло оцінює виступи Доповідача та Опонента, підсумовуючи викладені ними аргументи, узагальнюючи загальне розуміння учасниками шляхів вирішення наявних проблем в обговорюваній темі.

4.5.4. Представники команди Спостерігача висловлюють власне ставлення щодо виступів інших команд-учасників бою у дії.

4.6. Під час виступів команд Доповідача та Опонента допускається співдоповідь (співопонування). Про наявність співвиступаючого заявляється перед початком виступу. Після закінчення співдоповіді (співопонування) основний промовець має право продовжити виступ в межах часу, що залишився невикористаним.

4.7. Під час одного бою кожен член команди може виступати не більше одного разу. Виступами вважаються участь у бою в якості доповідача (співдоповідача), опонента (співопонента) та рецензента.

4.8. Регламент бою

Кожна дія бою проводиться за наступним регламентом:

4.8.1. Опонент пропонує Доповідачу питання для доповіді – до 1 хв.

4.8.2. Доповідач приймає чи відхиляє виклик – до 1 хв.

Цей підпункт не застосовується у півфінальному та фінальному боях.

4.8.3. Підготовка Доповідача до доповіді – до 2 хв.

4.8.4. Доповідь – до 7 хв.

4.8.5. Уточнювальні запитання Опонента до Доповідача і відповіді на них – до 2 хв.

4.8.6. Підготовка до опонування – до 2 хв.

4.8.7. Опонування – до 5 хв.

4.8.8. Уточнювальні запитання Рецензента Доповідачу та Опоненту, відповіді Доповідача та Опонента – до 2 хв.

4.8.9. Підготовка до рецензування – до 2 хв.

4.8.10. Рецензування – до 3 хв.

4.8.11. Загальна полеміка за участі Доповідача, Опонента, Рецензента – до 8 хв. з наданням кожній команді до 2 хв. 30 с часу.

4.8.12. Заключне слово Доповідача, Опонента, Рецензента, Спостерігача – до 30 с на виступ кожній команді.

4.8.13. Запитання журі командам – до 5 хв.

4.8.14. Виставлення оцінок – до 1 хв.

4.8.15. Коментарі журі – до 5 хв.

4.9. Виклик команд для доповіді. Тактичні та «вічні» відмови

4.9.1. На відбіркових, півфінальному боях команда Опонента має право викликати Доповідача для доповіді з будь-якого питання, включеного до завдань Турніру, крім питань, які:

вже доповідалися командою Доповідача упродовж попередніх відбіркових боїв і за якими вони опонували;

вже використовувалися командою Опонента для виклику упродовж попередніх відбіркових боїв і які доповідалися командою Опонента;

була в порядку, встановленому цими Правилами, оголошена командою Доповідача як «вічна» відмова.

4.9.2. До початку бою ведучий з'ясовує та повідомляє, які питання в попередніх боях доповідалися командами як Доповідачами, та пропонувалися командами як Опонентами для доповіді. За необхідності ці відомості встановлюються відповідальним секретарем журі на підставі протоколів оцінювання боїв.

4.9.3. Кожна команда має право до початку першого відбіркового бою заявити одну «вічну» відмову. Питання, заявлене командою як «вічна» відмова, не доповідається нею у відбіркових і півфінальному боях.

4.9.4. Упродовж усіх відбіркових боїв кожна команда має право заявити сукупно не більше двох тактичних відмов з того самого питання або з різних питань. Тактична відмова заявляється упродовж однієї хвилини після виклику командою Опонента капітаном команди. У такому разі дія бою розпочинається з початку.

Заявлені тактичні відмови понад визначену кількість в абзаці першому цього підпункту тягнуть за собою застосування штрафного коефіцієнту, величина якого визначається пунктом 5.5 цих Правил.

У півфінальному та фінальному боях тактичні відмови не допускаються.

4.10. Під час бою члени команд не мають права користуватися довідниками, словниками, таблицями, посібниками, підручниками, монографіями, інші письмовими або друкованими матеріалами,

обчислювальними пристроями та електронними засобами зчитування, збереження, пошуку, передачі та відтворення інформації (мобільні телефони, смартфони, планшетні комп'ютери тощо), а також самостійно виконаними записами, нотатками (якщо тільки такі записи не виконуються безпосередньо під час бою).

Членам команд забороняється під час бою проводити будь-які консультації із особами, що не є членами команд, в тому числі з керівником команди.

4.11. Уточнювальні запитання. Полеміка

4.11.1. Уточнювальні запитання (підпункти 4.8.5, 4.8.8 пункту 4.8 цих Правил) можуть стосуватися лише незрозумілих або недостатньо висвітлених у виступі питань. Уточнювальні запитання може ставити будь-який учасник відповідної команди. На такі питання відповідає будь-хто з членів команди, до якої вони адресовані.

У разі, якщо поставлене питання є дискусійним, воно виноситься на загальну полеміку.

4.11.2. Команда має право брати участь у полеміці шляхом винесення на обговорення окремих питань, що залишилися невисвітленими у виступах команд.

4.12. Ведучий бою

4.12.1. Ведучий бою визначається за рішенням журі з числа членів оргкомітету, журі Турніру, керівників команд. Керівник певної команди не може бути ведучим у бою, в якому бере участь його команда.

У разі призначення ведучого бою з числа членів оргкомітету та керівників команд він не бере участі в оцінюванні даного бою.

4.12.2. Ведучий бою:

4.12.2.1. веде бій, стежить за дотриманням його регламенту;

4.12.2.2. представляє команди і членів журі, оголошує умови проведення бою;

4.12.2.3. проводить жеребкування команд для визначення їх ролей у першій дії бою;

4.12.2.4. фіксує номери завдань, які не можуть пропонуватися командою Опонента, вже доповідалися командою Доповідача або були оголошені командами як «вічні» відмови, кількість тактичних відмов, заявлених командами в попередніх боях;

4.12.2.5. наглядає за дотриманням командами культури ведення дискусії, не допускає консультацій команд із сторонніми особами під час бою;

4.12.2.6. надає слово учасникам команд, членам журі;

4.12.2.7. оголошує виставлені оцінки.

4.12.3. Ведучий бою має право:

4.12.3.1. зупиняти виступ учасника, що порушує регламент бою;

4.12.3.2. знімати питання команд, що повторюються або не стосуються обговорюваного питання;

4.12.3.3. видаляти окремих осіб, що не беруть участь у бою, із приміщення, в якому він проходить, якщо такі особи своєю поведінкою заважають проведенню бою, роботі журі;

4.12.3.4. у разі виникнення спірних питань за погодженням із членами журі зупинити бій із одночасним запрошенням експерта-консультанта для їх вирішення;

4.12.3.5. на прохання членів журі чи учасників оголошувати перерви між діями;

4.12.3.6. надавати після завершення бою слово особам, що не брали в ньому участь, зокрема керівникам команд.

4.12.4. Ведучий бою не має права:

4.12.4.1. зупиняти виступи учасників, крім випадків, передбачених цими Правилами;

4.12.4.2. коментувати виступи команд, висловлювати свою думку щодо оцінок журі;

4.12.4.3. ставити командам питання за змістом їхніх доповідей, крім випадку, якщо ведучий бою є членом журі та здійснює оцінювання команд;

4.12.4.4. надавати відповіді на запитання, що не стосуються проведення бою.

4.13. Бої проводяться відкрито.

V. Оцінювання виступів

5.1. Оцінювання виступів під час боїв здійснюють члени журі, які визначаються для кожної групи перед початком бою.

5.2. Кожен член журі, призначений для оцінювання відповідного бою, заносить у відомість оцінювання бою виставлені ним оцінки кожній команді за її виступ у кожній дії бою.

5.3. Виступи команд під час бою оцінюються цілою кількістю балів у межах:

5.3.1. для Доповідача – від 1 до 14 балів.

Критерії оцінювання Доповідача:

- висвітлення стану і перспектив розв'язання правової проблеми – 3 бали;
- наявність та обґрунтування пропозицій практичного і законотворчого характеру – 2 бали;
- обсяг та глибина опрацювання використаних правових джерел і наукової літератури – 2 бали;
- кваліфікована участь у загальній полеміці – 3 бали;
- точність і коректність запитань Опоненту, Рецензенту – 1 бал;
- правильність відповідей на уточнювальні запитання від Опонента, Рецензента, запитання членів журі – 2 бали;
- командна гра – 1 бал.

5.3.2. для Опонента – від 1 до 11 балів.

5.3.2.1. Критерії оцінювання Опонента (під час відбіркових боїв):

- висловлення та аргументація критичних зауважень до доповіді Доповідача з наведенням позитивних рис та недоліків – 2 бали;

- вагомість і доцільність контраргументів – 1 бал;

- кваліфікований аналіз допущених помилок у доповіді Доповідача – 1 бал;

- кваліфікована участь у загальній полеміці – 3 бали;

- точність і коректність запитань Доповідачу, Рецензенту – 1 бал;

- правильність відповідей на уточнювальні запитання від Рецензента, запитання членів журі – 2 бали;

- командна гра – 1 бал.

5.3.2.2. Критерії оцінювання Опонента (під час півфінального та фінального боїв):

- висловлення та аргументація критичних зауважень до доповіді Доповідача з наведенням позитивних рис та недоліків – 1 бал;

- розкриття власного бачення щодо розв'язання проблеми – 1 бал;

- вагомість і доцільність контраргументів – 1 бал;

- кваліфікований аналіз допущених помилок у доповіді Доповідача – 1 бал;

- кваліфікована участь у загальній полеміці – 3 бали

- точність і коректність запитань Доповідачу, Рецензенту – 1 бал;

- правильність відповідей на уточнювальні запитання від Рецензента, запитання членів журі – 2 бали;

- командна гра – 1 бал.

5.3.3. для Рецензента – від 1 до 8 балів.

Критерії оцінювання Рецензента:

- аргументована оцінка виступів Доповідача та Опонента – 2 бали;

- кваліфікована участь у загальній полеміці – 3 бали;

- точність і коректність запитань Доповідачу, Опоненту – 1 бал;

- правильність відповідей на запитання від членів журі – 1 бал;

- командна гра – 1 бал.

5.3.4. Під час оцінювання виступів всіх команд до уваги береться наявність власної думки та вміння її обґрунтовувати і відстоювати; дотримання у виступах та під час полеміки культури мовлення, правил ведення наукової дискусії; змістовність поставлених питань та вичерпність відповідей на них; відсутність у виступах юридичних помилок.

5.4. Оцінка команди за виступ у певній ролі визначається як середнє арифметичне усіх оцінок, виставлених членами журі цій команді за виступ у відповідній ролі. Середнє арифметичне обраховується з точністю до десятих.

5.5. За оголошення тактичних відмов від доповіді понад визначену цими Правилами кількість до команди застосовується санкція у вигляді понижувального штрафного коефіцієнту.

У разі заявлення командою після використання в поточному та/або попередніх боях права на дві тактичні відмови наступної тактичної відмови до її оцінки за виступ в ролі Доповідача в бою, в якому була заявлена наступна тактична відмова, застосовується штрафний коефіцієнт 0,8. У разі заявлення в

цьому ж бою або в наступних боях третьої та/або більше тактичних відмов, за кожну таку відмову застосований штрафний коефіцієнт зменшується на 0,2.

5.6. Результати бою на підставі відомостей оцінювання бою заносяться до зведеного протоколу оцінювання бою, який підписується членами журі, що здійснювали оцінку бою.

5.7. Після завершення бою оргкомітет забезпечує оприлюднення для загального ознайомлення його результатів.

VI. Командна першість. Номінації

6.1. Порядок визначення переможців Турніру здійснюється відповідно до розділу XII Положення.

6.2. Переможці Турніру визначаються в командній першості.

6.3. Дипломами III ступеня нагороджуються команди, які брали участь у півфінальному бою та не вийшли у фінальний бій.

6.4. Команда, яка отримала найбільшу кількість балів за наслідками фінального бою у групі, нагороджується дипломом I ступеня.

Решта команд, що брали участь у фінальному бою, нагороджуються дипломами II ступеня.

VII. Апеляція

7.1. Проведення процедури апеляції здійснюється відповідно до Розділу X Положення.

7.2. Питання про визначення форми та способу розгляду апеляції апеляційною комісією вирішують спільно координатор та експерт-консультант Турніру.